DIDACTICA ORALULUI LA DISCIPLINA ŞCOLARĂ „LIMBA ŞI LITERATURA ROMÂNĂ”

Cătălina ANDRONACHE

CZU: 37.02:[821.135.1 + 811.135.1] andronachecatalina@gmail.com

The research lies in the study and capitalization of the most important aspects of oral communication skills, by analyzing teaching and assessment strategies in Romanian language and literature classes, as well as teaching materials (curriculum, textbooks) available to the teacher. Oral communication activities are autonomous activities with their own results, important for the formation of oral text production and oral text reception skills. Also, curriculum focuses on oral study.

Actualitatea temei şi importanţa problemei abordate rezidă în faptul că studiile şi cercetările efectuate până în prezent au scos în evidenţă că cercetările didacticii moderne au luat avânt odată cu reformele în educaţie. Scopul cercetării rezidă în studiul şi în valorificarea celor mai importante aspecte ale competenţei de comunicare orală, prin analiza strategiilor de predare şi evaluare la orele de limba şi literatura română, precum şi a materialelor didactice (curriculum, manuale) care stau la dispoziţia profesorului.

Analiza este axată pe partea teoretică de analiză a studiilor legate de didactica oralului. Aici punem accentul pe definiţii ale competenţei de comunicare şi pe raportarea acestei competenţe la curriculumul 2019 şi la alte documente ce reglementază orele de limba şi literatura română în şcoală. Curriculumul este un sistem complex de procese decizionale, manageriale sau de monitorizare, dar noi considerăm că acesta trebuie înţeles ca *o activitate de cercetare şi dezvoltare a educaţiei prin perspectiva documentelor şi aspectelor activităţii educative*. „Folosirea termenului de curriculum s-a extins, în prezent, şi asupra procesului educaţional în întreaga lui complexitate, în stabilirea atât a finalităţilor, care se află la temelia conţinutului învăţământului, cât şi a metodologiei instruirii, devenind astfel un termen de referinţă pentru toate componentele procesului de învăţământ” [2, p. 42]. Alte două aspecte la care ne-am referit în Capitolul I sunt „Teoria curriculumului şi pedagogia competenţelor” şi considerăm că acestea au un efect favorabil pentru predare-învăţare în Republica Moldova, deoarece oferă competenţele-cheie esenţiale elevului care asimilează o multitudine de cunoştinţe, deprinderi (abilităţi) şi atitudini de care au nevoie toţi elevii pentru dezvoltarea personală, pentru incluziune socială şi inserţie profesională.

Al doilea capitol pune accent pe partea practică a lucrării, oferind modele de metode/tehnic/jocuri/activităţi didactice ce pot fi utilizate pentru diverse categorii de vârste şi clase pentru a favoriza şi dobândi competenţa de comunicare orală în cadrul

orelor de limba şi literatura română. Noi am realizat şi un model de proiect didactic ce integrează aceste componente.

Proiectul didactica prezentat în Anexa 7 a fost realizat pentru clasa a IX-a, ținând cont că au unitatea de conținut ,,Proiectul. Dezbaterea. Polemica" ce face referire la o activitate orală bazată pe învățarea prin comunicare.

Proiect al activității educaționale

I Date generale

- **Denumirea instituției de învățământ:** Instituția Publică Liceul Teoretic ,,Mircea Eliade", or. Chișinău
- **Clasa:** a IX-a
- **Data:** 04.03.2022
- **Profesor:** Andronache Cătălina
- **Unitate de conținut: Proiectul. Dezbaterea. Polemica**
- **Timp alocat:** 45 de minute
- **Competența specifică:** Lectura și receptarea textelor literare și nonliterare prin diverse strategii, demonstrând spirit de observație și atitudine creativă;

Anexa 7

Proiect didactic

În acest proiect, am reușit să depistăm cele mai importante metode și activități specifice temei abordate. De asemenea, am realizat un exemplu de abordare a temei realizate la lecție. În același timp, am observat punctele forte și slabe ale proiectului. Am reușit să demonstrăm că orele de comunicare orală pot fi la fel de interactive ca și cele de scriere/argumentare în scris/realizare de texte etc.

Observăm în acest capitol că studiul limbii şi literaturii române îşi propune dezvoltarea competenţelor de comunicare orală şi scrisă ale elevilor. În locul vechii compartimentări a disciplinei în limba română (gramatică) şi literatura română (lecturi literare), curriculumul actual propune un nou model, acela comunicativ-funcţional, adecvat modalităţii de structurare a competenţei de comunicare. În funcție de clase, competență și unități de competență, am realizat o structurare a celor mai importante metode ce pot fi aplicate la orele didacticii oralului. Am realizat o structurare a acestora, pentru clasele a V-a – a XII-a, conform competenţelor specifice, a unităților de competență și la nivel de clasă. Metodele utilizate pentru aceste unități sunt: *metoda Philips, Intrusul, Interviul în trei trepte, Brainstorming* etc. Metodele-tip utilizate pentru dezvoltarea abilității de receptare a mesajului oral sunt: Jocul numit „Detector de ficţiune", Jocul de rol.

Într-un alt paragraf, analizând manualele de limba şi literatura română, clasa a V-a – clasa a IX-a, am descoperit anumite aspecte pozitive şi negative, dar şi oportunitățile, și riscurile acestora datorită și/sau din cauza exerciţiilor, aspectului, calității manualului. Astfel, am oferit o analiză SWOT a manualelor la „Limba şi literatura" română din perspectiva formării competenței de comunicare orală. Manualele

promovează o abordare didactică interactivă, pun accent pe învăţarea eficientă, pe utilizarea unor strategii participative, creează situaţii de învăţare stimulative pentru elevi, oferă cadru pentru discuţii şi dezbateri, pentru susţinerea opiniilor personale printr-o temeinică argumentare; se stimulează, astfel, gândirea critică şi creativă” [1, p. 17]. Pentru a evalua progresul în dezvoltarea competenței de comunicare orală, am utilizat metoda anchetei prin chestionar. Pe care am aplicat-o la elevii clasei a IX-a din instituția publică Liceul Teoretic „Mircea Eliade” din orașul Chișinău. Eșantionul supus chestionării a fost constituit din 34 de elevi. Chestionarul a cuprins 7 întrebări. Analiza răspunsurilor a scos la iveală că profesorul nu a reușit deocamdată să-i facă pe elevi să conștientizeze în ce constă responsabilitatea lor și care e responsabilitatea școlii în dezvoltarea competenței de comunicare orală (folosind mai ales metode care pot fi aplicate în mediul online – Kahootul, de exemplu). Prin urmare, modul de desfășurare a orelor necesită revizuire, iar numărul de ore de comunicare orală trebuie majorat pentru a oferi elevilor acele competențe de comunicare pe care curriculumul le cere să le dobândească.

Concluzii: Modernizarea procesului de predare-învăţare-evaluare a presupus studiul documentelor de politici educaţionale şi studiul experimental bazat pe identificarea problemelor şi analiza situaţiei existente în Republica Moldova. Activitățile de comunicare orală sunt activităţi importante pentru formarea capacităţilor de producere de text oral şi de receptare de text oral.

Referințe:

1. MAXIM, I. *Didactica specialității. Limba și literatura română (curs)*. Suceava: Universitatea „Ștefan cel Mare”, 2014. 119 p.
2. ȘERDEAN, I., GORAN BĂZĂREA, L. *Didactica specialităţii – cu ilustrări din toate ariile curriculare cu ilustrări din toate ariile curriculare*. Ediţia a II-a revăzută şi adăugită. București: Editura Fundaţiei „România de Mâine”, 2007. 120 p.

Recomandat
***Elena VARZARI**, dr., conf. univ.*